

Mening: Politiek laat economische kennis onbenut

“**E**uropese begrotingsafspraken remmen economisch herstel”, kopt ESB op de omslag van zijn Prinsjesdagnummer 2013. Vervolgens volgen twee analyses van De Kam en Jacobs, waarin, populair gezegd, de vloer wordt aangeveegd met het financieel-economische beleid van het kabinet-Rutte II. Hoe zouden de Algemene Politieke Beschouwingen zijn verlopen als Kamerleden voorafgaand aan hun eigen beschouwingen hiervan kennis hadden genomen? Onwillekeurig moest ik denken aan hoe dit vroeger ging.

Tot medio 1993 werden er drie weken na Prinsjesdag Algemene Politieke en Financiële Beschouwingen gehouden. In die weken konden de Kamerleden alle stukken goed doornemen en zich volzuigen met de adviezen van deskundigen. En dat deden ze. ESB was de belangrijkste aanbieder van deze adviezen. Zaterdag vóór Prinsjesdag spoedde de hoofdredacteur van ESB, toen nog redacteur-secretaris geheten, zich naar het Ministerie van Financiën om de begrotingsstukken, onder embargo, in ontvangst te nemen. Soms overhandigde hij ter plekke de stukken aan de auteurs die hij te voren had uitgezocht en die maar al te graag hun visie in ESB op papier wilden zetten. De auteurs die niet konden komen, kregen de stukken die zaterdag nog per expresse toegezonden, zodat zij er dezelfde dag nog kennis van konden nemen. Voor de auteurs, veelal bekende hoogleraren economie, brak een druk weekend aan. De week daarop moesten zij hun kopij inleveren, zodat ESB een week vóór de Algemene Politieke en Financiële Beschouwingen hun artikelen kon publiceren. Menig Kamerlid had een exemplaar van ESB bij die beschouwingen op zijn Kamerbankje liggen. Even terzijde: de digitale wereld bestond toen nog niet. Alles werd per post verzonden en de concept-begrotingen bevatten soms passages die zichtbaar met de pen waren aangepast. Ook de productie van ESB, toen nog een weekblad, kostte veel tijd. Alle artikelen werden getypt en door drukkerij Roelants in Schiedam met een zetmachine overgezet in loden lettertjes.

In 1974 vonden sommige Kamerleden dat de Algemene Politieke en Financiële Beschouwingen eerder

moesten worden gehouden. Zij hadden er schoon genoeg van dat ze in de drie weken voordat ze hun ei kwijt konden continu werden lastiggevallen door instanties en journalisten. Kamer voorzitter Vondeling had begrip voor dit probleem en stelde voor de beschouwingen naar voren te halen. De redactie van ESB was niet blij met dit voorstel.

LEEN HOFFMAN

Voormalig hoofdredacteur ESB

Ze kwam in spoedberaad bijeen en besloot een brief te schrijven aan Vondeling waarin duidelijk werd gemaakt dat de Tweede Kamer niet zinvol kon beraadslagen over de begroting als ze niet eerst kennis had genomen van de waardevolle adviezen van de economen, zoals de economische wetenschappers zich toen noemden, in ESB. De brief had effect. Vondeling trok zijn voorstel in.

In 1993 werd Vondelings voorstel alsnog ingevoerd. Vanaf toen werden de algemene beschouwingen gesplitst in een politiek deel (de Algemene Politieke Beschouwingen), direct na Prinsjesdag, en een financieel deel enkele weken daarna, de Algemene Financiële Beschouwingen tussen de minister van Financiën en de financiële specialisten van de Tweede Kamer. De laatste trekken doorgaans weinig belangstelling omdat de Algemene Politieke Beschouwingen al steeds meer op financiële beschouwingen lijken.

Ik kom terug op mijn vraag aan het begin: “Hoe zouden de Algemene Politieke Beschouwingen zijn verlopen als Kamerleden voorafgaand aan hun eigen beschouwingen kennis hadden genomen van de analyses in ESB?” Die vraag zal nooit beantwoord kunnen worden. Vast staat wel dat het nuttig was geweest als de Tweede Kamer er wel kennis van had kunnen nemen. Maar niet alleen uit ESB. De moderne tijd met zijn digitale communicatiemiddelen biedt ons, dus ook politici, meer en snellere kansen zich tijdig vakinhoudelijk te informeren. Bovendien zouden Kamerleden met behulp van de eveneens digitaal beschikbare spoorboekjes van het Centraal Planbureau zelf nuttige conclusies kunnen trekken. Daarmee zouden ze zelfs het werk van het CPB om de alternatieve begrotingen door te rekenen, overbodig kunnen maken. Kortom, meer kansen dan ooit om grondig macro-economisch voorbereid de politieke arena te betreden.